

SZABADSÁG

POLITIKAI NAPILAP.

Előzetési árak:
 Helyben negyedévre . . . 3 korona.
 Egészévre 12 „
 Vidéken: negyedévre . . . 5 „
 Egészévre 20 „

László József és Popovits Gyula
 laptulajdonosok.

Harsányi Sándor
 felelős szerkesztő.

Egyes szám ára 4 fillér.
 Szerkesztőség és kiadóhivatal:
 Csapó-utca 9 sz. — Telefoa : 275
 Kéziratok nem adatk vissza.

A közösügyek kezelése.

Budapest, június 7.

(K. sz.) Az idei delegációnális tárgyalások alatt jellegzetesen és örvendetes módon domborodott ki a monarchia közösügyi kezelésének rendszere. A tényektől való elzárkózást jelentené, ha nem látnók meg a teljes betöltését a paritás azon keretének, melyet a 67-es törvény statuál. A külügyek vezetője valóságban magyar politikát csinál. Nem a saját politikáját, hanem azt, amelynek irányítását a magyar miniszterelnök, a magyar kormány is s így végső elemzésben az a magyar népképviselő is intézi, a melynek többségéből a magyar parlamenti kormány kikerül.

Ilyen politikával szemben a magyar delegáció ellenzéke vajmi nehéz s ugyszólván csak vegetáló szerepre van kárhoztatva. A monarchia külpolitikája, a mely ilyenképen a magyar nemzet politikája valóban nehéz terepuma az oppozíciónak. Ennek az egész politikának alapja a hármasszövetség, a melynek döngetésénél nemcsak há-

látlanabb, de népszerűlenebb ténykedés is el sem képzelhető. A mai európai konstelláció szerint ugyanis az alternatíva úgy van felállítva, hogy vagy csinálunk olasz- és németbarát politikát vagy megyünk a szláv Oroszországgal. Orosz politikának Magyarországon híveket toborzani pedig olyan nehéz vállalkozás, a melybe még egy Ugron Gáborhoz hasonló politikás talentumnak is kudarcot kellett vallania, mert ellenkezésbe jött az egész magyar nemzet érzületével. Épen ezért nem is képes a delegációnális ellenzék fellépésének nagyobb hatást kölcsönözni. A mai pozitív politikával szemben nem tudnak felállítani semmi más programot. Emlékezetünkben van még, a mikor az elmúlt esztendőben egy rendkívüli éles ellenzéki támadás után Kállay Béni azt a kérdést intézte az opponáló urakhoz, hogy micsoda jó külpolitikát, micsoda szövetséget ajánlanának hát a mostani helyébe, kinos hallgatás és zavar keletkezett körükben.

Hosszu időn át miként a parlamentben, úgy a delegációban is közjogi témákból táplálkoztak a

kormányzat ellenesei. És valljuk meg, hogy bizony elég sűrűn akadt egy és más kifogásolni valójuk. Am néhány év óta ezen a téren is teljes és tökéletes változáson mentünk keresztül. Az ugynevezett „közjogi grosemkn“-ek kezdenek eltűnni a politika és fegyverek arzenáljából. A Széll-éra nem igen terem közjogi sérelmeket, mert maga a kormányelnök is olyan rigorozus és lelkiismeretes közjogász s ezenfelül tudása is olyan nagy épen ezen a téren, hogy közjogi sérelem az ő körében bajosan keletkezik. Hiszen élénk emlékezetben vannak még azok az igen kényes közjogi kérdések, melyek kormányzata alatt épen a delegációban felmerültek. Két esztendeje ott kellett eldönteni vajjon nem sérti-e a szuverén törvényhozás jogkörét a tisztifetések rendezését a delegációban; tavaly a czimer kérdése, az idén az új ágyukkal kapcsolatos létszámemelés költségeinek ügye merült fel. Csupa olyan kérdés, mely bizonyos könnyedebb kezelés mellett nagy viharok csiráját rejthette volna magában. S mind e kényes kérdések eltűntek

A „Szabadság“ tárczája.

BUDAPESTILEVÉL.

Budapest, június 7.

Négy esztendei harc után kivirult a dél-afrikai esztamezőn a béke olaj-ága. Ez a négy esztendő, mint a hőskornak egy megelevenedett darabja vonult el előttünk. Nem tudtuk, mit bámuljunk inkább: elszánt bátorságát, legendás hősiességét-e a buroknak, vagy lángoló szabadságszeretetüket?

Most, hogy alá vannak írva immár a pecsétes okmányok, a melyek a béke pontozatait tartalmazzák, elgondolkozunk a háboru egyes fázisain. Mi, a kiknek szabadságharcza hasonlított valamelyest e bur szabadságharczhoz, különös szimpáthiával viseltettünk Transzvaal istenfő népe iránt. Emlékezünk rá, hogy örült a lelkünk, ha az angolok valahol jól kikaptak s a krajezáros ujságoknak akkor volt legjobb napjuk, ha bur győzelemről adhattak hírt.

A nagy és kis tanulságok egész seregével szolgált ez a háboru. Példát mutatott a világ minden népének a hősiességéből, a nem csüggedő kitartásból, a legjobb katonai és polgári érelyekből. A hazának és szabadságnak csak ilyen

tüzes és fanatikus szeretetével lehetett elérni azt, a mivel a burok négy éven át ámulatba ejtették a világot.

Am a hazát nemcsak a fegyverek zörgése között lehet szeretni, hanem a béke napjaiban is. És bizonyos, hogy azok a jeles érelyek, a melyekkel harcban tüntek ki a burok, a békében is meg fogják teremni a maguk gyümölcsét. A honfitársak összetartása, együtt egy célra való munkálása és egymás megbeesülése: ezek az ő legszebb érelyeik, a melyek föl fogják virágoztatni a dél-afrikai országot.

Hej, ha mi ezt meg tudnók tanulni tőlük. Az összetartást, az egymás megbeesülését. Minden magyar ügy belső villongás miatt hal meg s ha nincsen háboru, igen jól értünk mi a békében is ahhoz, hogy egyenletlenséggel, viszálykodással gyöngítsük a magunk erejét.

Ime, hogy tovább ne menjünk, csak e hét történetéből is két klasszikus példáját fogom kihámozni annak, hogy nagy embereinket nem igen becsüljük meg. Az egyikről egy botránypör keretében olvasunk, a mely pörben azt vágják szemébe jelenben legkiválóbb szobrászunknak, hogy az államot meg akarta esalni hatvanezer koronával. A jó Isten tudja, hogy mennyi az alapja ennek a

vádnak, de jellemző a mi szép hazánkra, a hol panama-vádak nagyon könnyen teremnek s ahol már nincs is ember, a kire rá ne sütötték volna, hogy proviziós lovag. Nálunk klikkek állnak klikkekkel szemben s a legesunyább személyes harczot folytatják egymás ellen. Ebben a háboruságban ki lesz a vesztes? Nyilván maga a nemzet, a mely e harcban nagy fiait vagy nagy fiaiba vetett hitét veszíti el.

A másik példa, a melyet a magunk jellemzésére le akarok szögezni, a weimari ünnepre vonatkozik. Nem akarok most arról beszélni, hogy a magyar Liszt Ferencnek Weimarban már van szobra, Budapesten máig sincs s ennek kapcsán nem szólok most arról sem, hogy például Erkel Ferencnek sincs szobra a fővárosban, — hanem meg akarom említeni a weimari ünnepségnak egy epizódját, a mely az ujságokban nem volt olvasható s a melyet egy részvevőtől hallottam.

Bonxart ur, a weimari udvari színház volt intendása a Liszt-szobor fölavatató ünnepén beszédet mondott, a melynek egyik passzusa így hangzott:

— Daczára annak, hogy Liszt Ferenc egy exotikus állammak a szülötte, mégis milyen jó német vált belőle!

Megköszönhetjük Bonx rt urnak a szép jelzöt és gratulálhatunk neki ahhoz,

még mielőtt tulajdonképen meg is születtek volna, mint kiélezett támadós objektumai. Széll Kálmán volt az, a ki minden egyes esetben a keztyűt felvette, a diskusszióba belement, czáfolt, érvelt, meggyőzött s felvilágosította a közvéleményt, hogy semmi akadályal nem találkozik a magyar kormányelnök, ha ilyen kérdéseket szigorú törvényszerűséggel, a közjog respektálásával intéz el.

Általában örvendetes feltűnést keltett az a különösen az idén kidomborodó tény, hogy Széll Kálmán miniszterelnök valósággal domináló szerepet visz a delegációban. A míg az osztrák országos bizottságban osztrák miniszter meg sem is jelenik s kizárólag a közös miniszterek szerepelnek, addig a magyar delegációban minden jelentősebb kérdésben a magyar kormányelnök ad nyilatkozatot. A közös miniszterek tulnyomó része nyelvünket tökéletlenül bírván, Széll Kálmán reflektál a nagy politikai motívumokra. Így történik, hogy nemcsak közjogi, de egyéb témákról is beszél s legutóbb a hármasszövetségről mondott egy beszédet, melyet a szélrózsa minden irányába szétvitt a táviró, mint a a monarchia külpolitikai vezetőségének jelentős nyilatkozatát. A magyar miniszterelnöknek a domináló szerepe új jellemzés, melyet a Széll-korszakban jegyezhet fel első ízben a politikai események krónikása. Le kell azonban szövegeznünk, mint Magyarország megerősödött politikai súlyának s erős kormányzatának ékesen szóló bizonyítékát.

az igazán exotikus logikához, a mely dícsőrendűnek tartja, hogy valaki magyar létére jó német tudott lenni. Ez bizonyára sem nagy mesterség, sem nagy dícsőség. Hogy Liszt Ferencz elpártolt magyar hazájától, abban, fájdalom igaza van az egykori intendánsnak; de ha Liszt nem is tartotta magát magyarnak, mi annak kell, hogy tartsuk őt, mert nagy hirt, nagy dícsőséget szerzett a magyar névnek. És ezért hálával, kegyelettel tartozunk neki.

A német sógorral már mi így vagyunk. Vagy mi liferálunk neki nagy embert, vagy őt hozzuk ide a mi nyakunkba. A német színészeket értem, a kik pár nap óta a Vigszínház vendégei. Nehogy a magyar ciklusért tulságos hazafisággal vádoljuk, sietett a színház alkuba bocsátkozni a berlini színészekkel, a kiknek a zsebét teletömjük pénzzel s ők ennek fejében egy idegen, nekünk veszedelmes és gyűlölt kulturát hoznak ide s terjesztik ugyanarról a deszkáról, a melyet száz magyar előadás szentelt meg.

S nem elég ez. Ugyancsak Berlinből egy „überbrettli“ is utban van Budapest felé, hogy a német kultúra után a vaskos német elmésséggel mulattason bennünket. Szóval el vagyunk látva németekkel. Hiába, ez kell a magyarnak!

Bizony mondom, igaza van Bonxart urnak. Valóban exotikus nép vagyunk!

Krónikás.

A zárszámadás kritikája a költségvetés alapján.

Debreczen város gazdálkodása.

Debreczen, június 7.

A „Szabadság“ esütörtöki számában röviden már megemlékeztünk Debreczen város zárszámadásairól. A zárszámadást tartalmazó vaskos füzet nyomán kimutatást is közöltünk az egyes kiadási és bevételi tételekről, mintegy hű tükrét akarván adni közönségünknek a város mult esztendei gazdálkodásáról, de — a zárszámadás gondosabb tanulmányozása után — konstatálnunk kell, hogy az általunk közölt tételek hibásak, illetve magyarázatra szorulnak.

A zárszámadás tételei egyáltalán olyan kecségetők, hogy a laikusnak, ha a számok labirintusába beletekint és szembe állítja egymással a kiadási és bevételi tételek végösszegeit, önkéntelenül bele kell nyugodnia abba a tévhitbe, hogy Debreczen város mult esztendei gazdálkodása, a legfényesebb anyagi eredményel zárult és hogy a gazdálkodás rendszere, kifogás alá egyáltalán nem eshetik. Pedig — sajnos — nem így van. Az imént kibocsátott zárszámadás nagyon is kritika tárgyává teendő, a mint az alábbiakból világosan ki fog tűnni:

Vegyük először is figyelmesebben szemügyre a rendes „bevétel“ rovat egyes tételeit, helyesebben: végösszeget.

A zárszámadás szerint az 1901-ik esztendőbe bevétel gyanánt előirányozva volt:

A zárszámadás szerint a mult esztendei tényleges előírás volt 2.242,827.43 kor.

A bevétel tehát kedvezőbb az előirányzatnál

275.712.82 kor.

Ezt az eredményt, ha nem férne hozzá kommentár, csakugyan fényesnek mondhatnók, de a bevétel 275,712.82 kor. többlete onnan ered, hogy az 1901-ik esztendőről szóló költségvetésben nincs felvéve a községi pótdadó, melyből a zárszámadás 24-ik oldalán XVI-ik fejezete alatt előirátott 267.459 K. 06 fillér, amely összeg egyenesen megczáfolja a zárszámadásban kitüntetett rendes bevételi többletet, ugyannyira, miszerint végeredményében kitűnik, hogy a rendes bevétel alig-alig közelítette meg az előirányzatot, nemhogy e rovat alatt fölösleget kapnánk.

De még szomorubb eredményhez jutunk „rendkívüli“ bevételek és előirányzat rovatánál.

Rendkívüli bevétel előirányoztatott a mult 1901. esztendőre 308,791.96 kor.

A zárszámadás szerint tényleg előirátott 1.172,262.46 „

Kedvezőbb tehát a bevétel az előirányzatnál

863,470.50 kor.

Ez szinte példátlanul fényes eredmény lenne, ha a számok itt is nem csalnának, mert a kimutatott bevételi többlet, mint a zárszámadás más tételeinél kitű-

nik — leginkább fölvett kölcsönökből, a gazdasági intézet építésére fölvett összegből — körül-belől 300.000 korona — áll s így nemcsak, hogy nem jelenti a kedvezőbb gazdasági eredményt, hanem nagyon szomoruan illusztrálja, gazdálkodási rendszerünk egézségtelen, szinte tartóhatatlan állapotát.

Ugyanígy vagyunk a kiadási tételekkel is, ha a zárszámadás idevonatkozó adatait tüzetesebb cenzura alá vesszük. A kiadási tételek végösszegeinél ugyanis a következőket látjuk:

Rendes kiadás előirányoztatott az 1901-ik esztendőre 2.403.575.69 kor.

A zárszámadás szerint tényleg előirátott 2,372.146.98 kor.

E szerint az előirányzatnál kevesebb a kiadás

31.428.72 kor

ami némileg megtakarítást jelentene ugyan, de nagyon szomorú megtakarítás, mert az erdőüzemnél értékesítés hiánya miatt, megtakarítottak 36,099 kor. 52 fillért s innen datálódik a fent kimutatott, látszólagos megtakarítás a kiadásokban.

A rendkívüli kiadás tételeinél a következő végösszegeket kapjuk:

Előirányzás 558.215.96 kor.

Tényleges előírás 1,485.787.63 „

Kiadási többlet 927.571.67 „

És itt tűnik ki pénzviszonyainknak, gazdálkodási rendszerünknek szomorú állapota a maga megdöbbentő valójában. A közel egy millió korona kiadási többlet oly kiadásokból ered, melyek a közgyűlés jóváhagyásával évközben történtek, a mi szembetűnő jelensége helytelen gazdálkodási rendszerünknek, hogy t. i. évközben szavaznak meg nagy összegeket, melyekre az előirányzat alkalmával nem gondoltak; amelyeket számba nem vettek.

Egy megnyugtató jelenséggel találkozunk a zárszámadásban, a melyet, ha elhallgatnók, nem volna tárgyilagos eme kritikánk. Ugyanis Roncsik Lajos főszámvevő elvitázhatatlan érdeme, hogy az apránként kölcsönvett alapok visszatérítéseül az első debreczeni takarékpénztárba 295.402 korona 70 fillért fizetett be a mult esztendőben. A majdnem egy millió kiadási többletben, közel 300.000 korona szerepel tehát olyan, a mely a megcsontított különböző alapokat egészítette ki, többé-kevésbé. Ez határozottan olyan eredmény, a mi a főszámvevő nagy érdeme.

Összegezve végre a zárszámadás bevétel és kiadások rovatait, a következő eredményt kapjuk:

Összbevétel 3.395,894.25 kor.

Összkiadás 3.925,661.24 „

Pénztári maradvány 232 K. 97 f.

A pénztári maradvány nevésegesen esekély tétele végre megdöbbentően tárja elénk a házipénztár állandóan szomorú állapotát. Merjük állítani, hogy nem létezik sehol olyan városi gazdálkodás, a melynek több milliós költségvetése mellett, házipénztára csupán 200 kor. maradványt tüntetne ki, a mi annyit jelent, hogy a város házi pénztára folyton üresen áll

és mindjárt az év elején deficizzel dolgozik.

Ronesik Lajos főszámvevő, aki e megdöbbentően szomorú pénzügyi viszonyoknak valósággal kálváriáját járja, jelentéseiben már több ízben rámutatott a helyzet tarthatatlanságára s megnevezte az irányt, melyet követnünk föltétlenül kellene, hogy az abnormalis viszonyokon segítve legyen. A város parlagon heverő törzsvagyonának helyes gyümölesötetésével kell ugyanis nagyobb jövedelmet teremtenünk; fokozni kell a forgó tőkét, hogy ne merüljön el a város végképen az adósságok tengerébe, ami viszont a pótdó ujjabb és ujjabb növekedését vonja maga után.

Van a városnak parlagon heverő törzsvagyon, a mi kincseket ér és nem jövedelmez. Ott a nagy Hortobágy. Jövedelmezővé kell tenni a Hortobágy ama részét — mintegy 12.000 kat. hold — a melyet édes örömet haszonbérbe vennének a várostól és busásan megfizetnék az értékét. Ez a kérdés hovatovább mind égetőbben követelőleg előtérbe lép s készen kell állani az illetékes köröknek a régen vajdó terv mielőbbi megvalósítására. A Hortobágyon marad még körülbelül 30.000 kat. hold legelő, míg Dehreczen polgárai csakugy roskadoznak már a magas pótdó sulya alatt.

A Hortobágy értékesítésének kérdése különben — mint lapunk más helyén olvasható — rövidesen ugyis aktuálissá lesz, a midőn ismét alkalmunk lesz hozzászólni és az értékesítés czélszerűsége melletti meggyőző argumentumainkat akkora tartjuk fenn.

Harsányi Sándor.

Egy hajdumegyei szédelő.

Brutális csodadoktor.

Saját tudósítónktól.

Dehreczen, június 7.

Egy hirhadt csodadoktor ellen indított nyomozatot tegnapelőtt a fővárosi rendőrség. Fazekas Dánielnek hívják és valaha Hajduböszörményben boldogította a könnyen hívő népet. Ugyanott lakott apja, ki nagy vagyonnal rendelkezett, de kitagadta. Néhány száz forinttal a zsebében, 20 éves korában nekivágott a nagy világnak s sok kalandozás után Londonban telepedett meg. Itt meg is házasodott. Feleségül vett egy orvostani intézetben alkalmazott ápolónőt s ettől ismerte meg a természetes gyógymód titkait is melyet nagy garral tőkésített. Harminez évvel ezelőtt azután, tíz éves külföldi tartózkodás után visszajött Magyarországra s újra Hajduböszörményben szülővárosában telepedett meg. Első felesége ezután néhány év múltán gyanus körülmények között meghalt Böszörményben s Fazekas ült vizsgálati fogóságban is a debreczeni kir. törvényszéknél, de kiszabadult.

Az özvegyre jutott másodszer is megnősült. Özvegy Veszprémi Károlyné gazdag debreczeni földbirtokosnővel kötött házasságot. A házastársak csakhamar összekülönböztek. A második feleség okirathamisítással vádolta urát, a kit azonban a debreczeni törvényszék kellő bizonyítékok híján fölmentett. A bűnpert válóper követte, amely törvénye-

sen elválasztotta a hitestársakat egymástól. Ez időben folyt ellene okmányhamisítás miatt vizsgálat, le is tartóztatták, de királyi kegyelem útján szabadlábra helyezték — majd pedig megszüntették ellene az eljárást. Harmadszor is megnősült. Ez a mostani hitestárs, a kivel a legbrutálisabban bánik. 1900 augusztus havában történt, hogy az asszony mérgezési tünetek között hirtelen megbetegedett. A gyanu egyenesen férjére, Fazekas Dánielre hárult s az ellene folyó vizsgálat és nyomozás még ma sem szűnt meg.

A rendőrségnek újra dolga akadt a csodadoktor Fazekassal, ki a napokban fogadott bérenceivel sulyosan összevertette tulajdon feleségét. Az ütlegelésben Fazekas is részt vett. A férj lábával erősen hasbarugta nejét, ami talán nem tartozik a természetes gyógymód hatáskörébe. A halálra rémült asszonyt időgenek mentették ki a brutális férfiak kezei közül. Fazekasét az eset ágyba döntötte. Betegen fekszik lakásán a szanatóriumban, ahol a rendőrség két szobát teljesen elkülönített számára. A beteget házi orvosa Weyner Emil dr. kezeli.

Hajdu-Böszörményben, hol az áldoktor üzelmeire még élénken emlékeznek az emberek, nagy port vert föl Fazekas Dániel legújabb esete. Ebből az ügyből kifolyólag a rendőrség az irányban is megindította a vizsgálatot, hogy vajjon jogosan használja-e a doktor ezimet? Nem érdektelen, hogy beadványt adott be a vizsgálatot vezető fogalmazónál, amelyben elmondja, hogy ő a botrányt önvédelemből rendezte. A felesége közveszélyes őrült, aki a bolondok házába való. Hogy ennek látszatát némileg megerősítse a „Magyar Hírlap” és „Friss Újság” szerdai számában a következő apróhirdetést tette közzé:

KERESTETIK KAPUSNAK EGY erős testalkatú, bátor, középkorú, lehetőleg magános férfi. Jelentkezni Hermina-ut 45., a tulajdonosnál 62459.

Nem is egyet, de két markos embert szerződöttetett kapusnak, akinek 10 koronát fizet naponként s uriasan táplálja őket. Még bort is kapnak az ételhez. Az erős legényekkel, akiket a botrány után fogadott föl, igyekeznek a rendőrség előtt bizonyítani, hogy ő óvatosságból bátor emberekkel bástyázza magát körül, mert a feleségétől fél, a kiveszélyes lehet rá nézve, ha megtámadja. Ennek a hazugságnak aligha ül fel a hatóság.

Pangermán mozgolódások.

Saját tudósítónktól.

Budapest, június 7.

A régi Bánátban legutóbb észlelt pangermanisztikus agitációk élénken foglalkoztatják a politikai köröket.

Szinte hálálkodni lehet annak a vakmerő vállalkozásnak, a melybe a németországi „allddeutsch” egyesület bocsátkozni merészkedett akkor, a midőn Magyarországon körutat akart tenni. Ez a szándék, a mely kicsi hiba, hogy meg nem valósult, hála Széll Kálmán miniszterelnök körültekintő politikájának és böles intézkedéseinek megghiusult. — De így a nagynémetek perfidiája saját sötét terveikkel szemben épen ellenkező eredményt el. Ugy a kormány, mint az egyes törvényhatóságok, de maga a társadalom is egyszerre figyelmes lett erre az aknamunkára, a mely a délvidéken folyik.

De ebbe a pangermán fészkelődésbe akkor csapott le a tüzes bomba, a mikor Herozogh Ferencz, a hirneves író általános nagy szenzációt keltett cikkeiben leleplezte, hogy a nagynémetek és erdélyi szászaink a budapesti német konzulátusok egyik tisztviselője útján érintkeztek még a múlt évtizedben. Ennek a titkos, bujkáló összeesküvésnek lett a gyümölcse a bánáti németek felbujtása és bárdolatlan magatársa, a mely annál nagyobb megdöbbenést keltett, mert senki még álmodni sem merte, hogy a délvidéki németek, a kik annyiszor bebizonyították hazafiságukat, összeszűrik a levet a zöldsászokkal.

A bajmindenesetremeg van és azzal le kell számolni.

Fővárosi munkatársunknak alkalma volt több délvidéki országgyűlési képviselővel beszélni erről a dologról és bár valamenyien elismerték, hogy a cselekvés terére lépve, ellensúlyozzák a hazaellenes törekvéseket, mégis többen tulzottnak tartják a veszedelem feltűntetését.

Igy az egyik nevesebb és a parlamentben nagyon szerepet vivő képviselő ezeket mondta:

— Mindenesetre hálásak lehetünk Herczeg Ferencznek, hogy felhívta az országot a délvidéki németek titkos akciójára, csak az a kár, hogy Herczegnek csak most jutottak eszébe e dolgok és régebben nem hallatta intő szavát. Ennek oka, a mint beszélnek, az is lehet, hogy évek óta nagyon ritkán járt le a délvidékre — és a hírek szerint ezért vesztette volna el verseczi mandátumát is. De ez most mellékes. „Jobb későn, mint soha!” Tény az, hogy reánk délvidéki képviselőkre most nagy és komoly feladat hárul. Fel kell világosítanunk a délvidéki svábokat és társadalmi uton nagyobb akciókat kell indítani a pangerman törekvések elfojtására.

A nyári idő, a mikor az emberek az aratási és egyéb gazdasági munkákkal vannak elfoglalva, nem alkalmas a mozgalom megindítására, de kora ősszel már okvetlenül akcióba lépünk és megteszünk minden lehetőt a veszedelem elhárítására.

Óriási tüzvész a fővárosban.

Leégett vegyészeti gyár.

Saját tudósítónktól.

Budapest, június 7.

Szörnyű tüzveszedelem dühöngött tegnap hajnalban a fővárosban. A külső Soroksári-uton, túl a közvágóhídon a Heidelberg Tivadar tulajdonát képező nagy kiterjedésű vegyészeti gyár szublimált raktára fölrobbant s néhány pillanat alatt az egész telep lángtengerben állott. A tűz ma délig sem szűnt meg s a tűzoltóság véleménye szerint napokig éghet.

A robbanás a szublimát-raktárban történt, melyet négy oldalról egy-egy naftalinnal teli vastartály vesz körül. A robbanás zajára az arra czirkáló lovasrendőrök a veszedelemről rögtön jelentést tettek a kerületi tűzoltóparancsnokságnak. Néhány perczel később vágatva szárguldt ki a tűz helyére a kilenczedik kerületi tűzörség 8 emberrel, néhány perczel később a VIII. kerület 8, a központ 22, a kőbányai tűzörség 8 és az

önkéntes tűzoltók 10 főből álló legénysége *Sezerbovszky* Szaniszló főparancsnok és *Blaschnek* segédtsízt vezénylete alatt. A tűzoltók csak alig tudták megközelíteni az égő gyárat. A főparancsnok egyre utasította legényeit:

— Csak a tartályokat hűsítétek!

S az első negyedóra ugyyszólván csak azzal telt el, hogy a szörnyű veszedelemmel fenyegető tartályokat a robbanástól megóvják. Minden oldalról ontották a hideg vizsugarakat s a tartályokat megmentették. Az alig félemeletes épület naftalinanyaga iszonyatos büzzel, fojtó füsttel égett. *Hlavacska* tűzoltó őrpáncsnok, a ki a Konkordia-malom égésénél is hősiiesen támadta meg a tüzet, vakmerő elhatározással neki rontott az égő helyiségnek. Néhány pillanatig tartott csak és a vizsugarak ide is behatolhattak.

A tűzország munkája azonban nagyrészt meddő maradt. Az izzó szikrák lángba borították az asztalos-műhelyt, a kádár-műhelyt, felgyújtották a nyers papiros, kengálié, borax, szóda, hordó raktárt s az ásványolaj készletet. *Leégett a porfesték raktár faépülete, elpusztultak a farszekesek, a melyek a különféle színű festékeket egymástól elválasztják.* A pusztulásnak ez a része borzalmasan szép képet mutat. A piros, sárga, kék, zöld, fekete és szürkészinű festékek mint egy páratlanul szép szivárvány, gyönyörűen tarka színegyvelegbe futnak össze.

A gyártelep tizennyolcz esztendeje áll fenn. Egyik raktára a multkoriban is fölrobbant, de akkor nagyobb kárt nem okozott. A mai tüzeset közel kétszáz ezer korona kárt jelent a Fonciére és a Magyar Francia biztosító-intézeteknek, a melyeknél biztosítva volt. Az intézetek részéről *Reich* Dániel helyettes igazgató délelőtt künn járt a telepen s megkezdte a kárbecslést. A rendőrség részéről *Bossányi* rendőrfelügyelő és *Jakab* tisztviselő tartják fenn a rendet.

A szomszédos 56. számú ház udvarán emelt favázás koresma helyiség szintén a lángok martaléka lett. Emberéletben kár nem esett, az anyagi kár egyelőre nem volt megállapítható.

UJDONSÁGOK.

A Hortobágy értékesítése.

A kiküldött bizottság javaslata.

A Hortobágy pusztának jövedelmezőbbé tétele kérdésének tanulmányozására és javaslattételre kiküldött bizottság *Király* Gyula városi tanácsnok elnöklétével holnap délután négy órakor ülészik a városháza kis tanácstermében.

A városi közgyűlésen hat évvel ezelőtt határozatott el a bizottság kiküldése azzal a megbizással, hogy a menyinyiben a házipénztárnak ezidő szerint a Hortobágy 42000 holdjából egy fillérnyi jövedelme sincs, tegyen előterjesztést arra nézve, hogy okszerű kihasználással: *mtként lehetne jövedelmezőbbé tenni a pusztaságot?* A kiküldött bizottság, mint rendesen albizottságra bizta a kérdés megoldását, azzal a meghagyással, hogy három irányban dolgozzák ki javaslattételüket és pedig a közismert „kecske, káposzta, jóllakás és megmaradás” rend-

szer alapján, hogy a Hortobágy a gazdasági közönség megterhelhetése nélkül legyen jövedelmezőbb és pedig ráadásul úgy, hogy az állattenyésztés szükséglete se szenvedjen sérelmet.

Megbizatásához képest hétfőn fog dönteni a bizottság alkiküldötteinek bölcsessége, melynek a következő kérdésekre kell megadni a választ:

1. Mennyivel lenne jövedelmezőbb a Hortobágy pusztája, ha bizonyos terület belterjes gazdasági célokra használtatnék fel s keresztül vihető-e ez az állattenyésztés nagyobb sérelme nélkül?

2. Hogy kaphatna a házipénztár a jelenlegi kihasználási mód mellett valamelyes jövedelmet a gazdagközönség nagyobb megterhelhetése nélkül?

3. Öntöző-esatornák alkalmazásával lehetne-e nagyobb jövedelmet elérni s mint volna ez keresztülvihető?

Ezek a bizottság elé terjesztett kérdések, melyekre — értesülésünk szerint — az lesz a válasz: hogy Debreczen város közönsége legjobban eszelekszik, ha nem tartja fenn továbbra is azokat a hortobágyi, de mégis ázsiai állapotokat, melyeknek ma már romantikájuk is kiveszett s a melyek legföllebb idegen turisták csodálkozására alkalmasak. De igenis kötelessége a 42 ezer holdnyi terület ezélszerű és pedig olyatén kihasználása, hogy mintegy 10 ezer holdat földszántási célra adjanak haszonbérbe s így legkevesebb évi 200 ezer koronás új jövedelmet teremtsenek a házipénztárnak. A megmaradó 32,000 korona nagyobb 3—4000 holdas területnek öntöző esatornával való ellátása teljesen pótolja a legelő megcsonkítását s így az állattenyésztés sem szenved sérelmet.

Ez a terv pedig annál helyénvalóbb, mivel a gazdasági-egyesület az öntöző esatornák megteremtését a földmivelésügyi kormánytól már kérelmezte is s így államköltségen juthatunk hozzá. A bizottság egyébként holnap ülésén készíti elő ezirányu javaslatát.

Gavallér szélhámosok.

A „Tüzes kovács” csárda titka.

(Saját tudósítónktól.) Két elegáns gavallér fiakkerezett tegnap keresztül-kasul a városban. Mindketten a legutolsó divat szerint ámitották a járóelőket s közben be-benéztek egyik, másik üzletbe vásárolni, helyesebben — lopni. A gavallér koczikázóknak ez a nemes mesterség ugyanis a kenyérük s ehhez hasonló büncselekményekért vannak kitiltva — mint később kiderült 14 nagy magyar városból.

Bogdán József és *Sárkány* Sándor közveszélyes szélhámosok, notórius zsebmeteszők voltak a koczikázó lovagok. Az üzletekben arannyal, vagy papírpénzzel fizettek s a visszaadásnál lopták meg a kereskedőt, tegnap összesen négyet. A károsultak délután jelentkeztek a rend-

őrségen, a hol azonnal hozzá is láttak a nyomozáshoz. Közben egy öreg kofa-asszony, özvegy *Komlóssy* Pálné is jelentkezett, hogy 12 koronáját lopták el az elvetemült csavargók.

A piacon árult a szegény anyóka zabot s elegáns fogatról száll le a fiatal ur néhány liter zabot vásárolva a lovának. Husz koronás arannyal fizetett.

— Tessék visszaadni!

— Adom gyöngyöm, nagyságos ifiuram — felelt alázatosan *Komlóssy* és előszedte a pénzt, hogy visszaadhasson. *Bogdán* tartotta a tenyerét, hogy olvassa bele a pénzt, de egyre kevesebb, majd mérgesen dobta vissza az asszonynak:

— Tartsa meg a zabját, hisz nem ért a pénzhez sem.

Ezzel *Kocsira* ült és elhajtott. A szegény kofa csak akkor vette észre, hogy bat forinttal kevesebbet adott vissza a nagyságos vevő.

A rendőrség lázasan kereste a szélhámosokat s a délután folyamán rájuk is akadt a Szent Anna-utcza végén levő „Tüzes kovács” csárdában. Ott ivott a két jó barát *Rakocsi* Gergely, *Horváth* Károly és *Karikó* Károly rendőrökkel együtt, a kiknek a jó bor hatása alatt fel sem tűnt a tulságos költekezés.

Bardócz biztos felkísérte a jól ismert utcza gyerekeket a bűnügyi-osztályhoz hol gazdaságaikat beismerték. Elmondták, hogy a „Tüzes kovács” pinczérányával elvert pénzt részint a nagybajomi vásáron lopták a mult vasárnap, részint ma hozták össze Debreczenben.

Mille Pál rendőrfogalmazó fogva tartotta a jó madarakat s táviratban kereste meg vasárnapi szereplésükre vonatkozólag a nagybajomi esendőrséget. A „Tüzes kovács” koresma mulató rendőreink pedig *Végh* Gyula h. főkapitány-nal gyűlik meg a bajuk, a ki mindhárom ellen megindítja a fegyelmi vizsgálatot.

* **A koronázás évfordulója.** Ma, június 8-án van a harminczhatodik évfordulója *I. Ferencz József* Magyarország királyává koronázásának. Az élő nemzedék nagy részének, alig van helyes fogalma arról a nagy, örvendetes mozgalomról, mely 1867. június 8-án az egész országon végig huzódott, midőn megtörtént a világtörténeti esemény, mely örök időkre megpecsételte a trón és a nemzet kibékülését. Sok hatalmas ünnepség volt azóta is, de egyik sem volt képes oly mély és tartós benyomást hagyni maga után, mint *Ferencz József* koronázása s egyik sem foglalt magában hasonló nagy fontosságot a haza állapotának további alakulására. Aki a nagy fordulatot nem fogja fel, vagy az állapotokkal szemben ellenzékben van és az egyes tünetek fölötte megakad, csak azokat az állapotokat eszetelessen magának, melyek 1849-től 1867-ig uralkodtak és hasonlitsa őket össze a maiakkal. A felsőbbség volt a esalhatatlan gondviselés, mely ellen nem volt kifogás, melynek mindig igaza volt, míg a polgárnak csak engedelmesség és hallgatás volt a kötelessége. Ha a vívmányok összesége csak abban állna, hogy mindenki, akivel igazi, vagy vélt jogtalanság történt, szabadon keresheti az orvoslást, már ez egy okból is minden okunk meglenne, hogy diesérjük a vál-

tozást és teljes erőnkől védjük az új helyzetet, de az új alakulás eredményei minden téren oly számcsok, hogy csak a vak nem látja azokat. Ezért illőnek tartjuk, hogy a koronázás évfordulóján kegyelettel és meghatottan emlékezzünk meg arról s nagy nemzeti ünnepként üljük meg azt, melyen teljes áhitattal imádkozunk jószágos királyunk üdvéért és szelid és bölcs uralkodásának még hosszú tartamáért.

* **Istentiszteletek.** Ma, vasárnap a különböző felekezetek templomaiban a következők tartanak istentiszteletet: A nagytemplomban Kovács Zsigmond h. lelkész. A kistemplomban Biró János segédlelkész. A Kossuth-utcai templomban K. Tóth Kálmán lelkész. Az Ispotály templomban Mitrovics Gyula lelkész. A Csapó-kertben Kovács János népiskolai felügyelő.

Az ág. hitv. templomban vasárnap délelőtt 10 órakor Nánássy Lajos esküdt felügyelő predikál.

A róm. kath. templomban reggel 6 órakor szent mise, tartja Brösztel Lajos. 7 órakor szent mise, tartja Pák Emil. 8 órakor szent mise a gymnasiumi növendékek részére. 9 órakor nagymise, tartja dr. Wolafka Nándor püspök, utána szent beszédet mond Brösztel Lajos. Háromnegyed 11 órakor szent mise a Svetitszárda s az elemi iskolák részére, tartja Molnár K. Dezső h. igazgató. Fél 12 órakor szent misét mond Szabó István. Délután fél 3 órakor keresztény tanítást tart dr. Wolafka Nándor püspök. 3 órakor Lytánia, utána Rózsafüzér. 5 órakor Jézus szíve társulat hónapos ájtatossága, szent beszéd és körmenettel.

A gör. kath. magyar kápolnában reggel 6 órakor reggeli istentisztelet, délelőtt 9 órakor szent mise, délután 3 órakor vécsernye, 4 órakor Rózsafüzér ájtatosság.

* **Komlóssy Dezső beteg.** Komlóssy Dezső a szabadelvűpárt agilis elnöke, — mint részvétellel értesülünk, — pár nap óta betegen fekszik nagyerdei nyaralójában. Régi baja, a csusz, kötötte ágyhoz az általános tiszteletnek örvendő férfiút. Reméljük, hogy baja csak muló természetű s mielőbb teljes felgyógyulásáról lehetünk híradással.

* **Gyűlés az ügyvédi kamarában.** A debreczeni ügyvédi kamara a napokban választmányi gyűlést tart, melyen először fog szóba kerülni az igazságügyminiszter két új törvény tervezete. A törvénytervezetek egyike az elméleti jogtudományi és államtudományi államvizsgáról és a jogi szakoktatásról, a másik pedig az egységes igazságügyi gyakorlati vizsgáról szól, a mely a most létező külön bírói és külön ügyvédi vizsgákat akarja egyesíteni. Az ügyvédi kamara Debreczen állandó bizottsága részéről Dóczy Emil dr., jeles fiatal ügyvéd készítette a véleményes javaslatot, amelyet előrelátólag egyhanguan magáévá tesz a választmány és úgy terjesztik fel az igazságügyminiszterhez.

* **Az öngyilkos százados családja.** Az öngyilkos Schneller százados családja iránt a társadalom minden rétegében még fokozottabb a részvét, különösen mióta nyilvánvalóvá lett, hogy a szerencsétlen véget ért kapitányt zilált anyagi körülményei kergették a halálba. Ismerősei körében ugyanis úgy vélekednek, hogy

napfényre került visszaéléseit, a másokért vállalt kezességek fizetése miatt, szinte önkéntelenül követte el, hogy szerencsétlen családjáé miatt hiányt ne szenvedjen. Tisztársai is — noha az eset folytán legnagyobb részt, többé kevésbé anyagilag érdekelve vannak — tökéletesen így gondolkodnak az elhunyt derék, jószívű katonáról és kegyelettel őrzik a halálba menekült bajtárs emlékét. Az elhunyt családját nagyon megviselte a szomorú eset, de különösen megtörte a megindított vizsgálatnak napfényre került szomorú adatai, noha — mint most illetékes helyről bennünket újlag értesítenek — a vizsgálat eredménye lehetőleg tisztázni fogja az elhunyt emlékét.

* **Országos kereskedelmi kongresszus Debreczenben.** A harmadik orsz. kereskedelmi kongresszust előkészítő központintéző-bizottság ma ülésezik *Budapesteni Debreczen* kereskedelmi kamaráját Szávay Gyula titkár képviseli az értekezleten, mely dönteni fog a felett is, hogy az idei kongresszus *Debreczenben* legyen-e avagy *Pozsonyban*.

* **A kóser sajtó.** Ilyen is van. Két nagyváradi laptársunk és egy csomó más vidéki előkelő napilap kapta ezt a titulust, még pedig nem a *Magyar Állam-tól*, vagy az *Alkotmány-tól*; sőt nem is a maga alacsony módjára köpködő *Herkó Páter* czimezetű vicclaptól, hanem egyik helybeli laptársunktól, mely — úgy emlékezünk — hogy a képviselőválasztások idején szörnyen adta a filozofitát és *nyílt leveleket* irogatott a zsidókhoz, könnyekig meghatóan kunyorálva a „kóser” szavazatokért. Kedves laptársunk ugyanis a mindnyájunk által tisztelt és becsült *Zoltay Lajos* író-társunkhoz intéz egynemely bus magyar szózatot és a *csólent*, meg holmi egyebek előrebocsátása után, imígy fejezi be választékos mondókáját:

Kedves író-társ ebből legalább itéletet alkothat a felől, milyen komoly és milyen kóser a magyar sajtó nagyobb része.

Ezt olvasva, önkéntelenül eszébe jut e sorok írójának, hogy valamikor holmi jóslatokat mondott a képviselőválasztások alatt *független érzelművé* vedlett debreczeni zsidóságnak, a mely jóslat, ime: milyen fényesen beválik és mennyire megboszulja magát a megtorodott elvűség! Nos, mélyen tisztelt *függetlenségi, liberalis Kossuth-párti* érzelmű zsidó polgártársaim, mit szölkölnétek a *kóser* sajtó zsenialis fölfedezéséhez? Hogy mi mit szölkölnék hozzá? Hát csak azt, hogy bizony-bizony sokan vagyunk, akik a „kóser” felekezethez tartozó lapkiadók kenyerén élünk . . .

* **Szabályrendelet az építő iparosoknak.** Az ipartestület az építő iparágban, az építő iparosok és segédek közötti munkaviszony szabályozását tárgyaló szabályrendeletet készített és elfogadás végett a tanácshoz terjesztette. Ezzel a szabályrendelettel akarta elejét venni annak a surlódásnak, a mely a munkaadók és segédszemélyzet között előfordult és majdnem minden évben sztrájk mozgalmá fajult. Ebben az ügyben a készített szabályrendelet tervezetét az illetékes hatóságok, valamint a kereske-

delni és iparkamara véleményét is kikérték. Mindnyájan a legmelegebben pártoló ajánlatot terjesztettek a tanácshoz és egyben annak elfogadását és sürgős életbeléptetését kérték. A kereskedelmi és iparkamara már a múlt hó elsején tartott közgyűlésen tárgyalta az ügyet és visszaterjesztette a tanácshoz. Noha már csak a jog- és pénzügyi-bizottságnak a véleménye hiányzik, a tanács a városi havi közgyűlés tárgysorozatába nem akarja felvenni az ügyet. Tekintettel a szabályrendelet üdvös voltára, és sürgőségére, továbbá tekintettel arra, hogy a legközelebbi városi közgyűlés csak szeptemberben lesz, az ipartestület a f. havi közgyűlésen szeretné letárgyaltatni az ügyet, a miért is a főispánt akarja megkérni arra, hogy az ügyet a tárgysorozatba felvegyék.

* **A befejezett adóarányosítás.** Az ipartestület elnöksége, mintegy hat heti nehéz munka után végleg befejezte az iparosok adóarányosításával kapcsolatos munkáját. *Tóth Kálmán* az ipartestület agilis elnöke, valamint névrokona, ifj. *Tóth Kálmán*, az ipartestület jegyzője most nagyban fáradoznak a végleges kimutatás elkészítésével. A kimutatást a hét folyamán terjesztik a pénzügyigazgatóságához, ahol a jelenleg Debreczenben időző Vass dr. minisztertanácsos fogja felülvizsgálni az ipartestület munkáját. Az ipartestület elnöke és jegyzője, akik oly fáradhatatlan buzgalommal dolgoztak az iparosok érdekében az adóarányosítás körül, a szép és szinte váratlan sikerért feltétlen elismerést érdemelnek minden részről egyaránt.

* **Eljegyzés.** *Fried József* Debreczenben eljegyezte *Adler Gizella* kisasszonyt.

* **A jegybank és az általános üzleti helyzet.** Az osztrák-magyar bank eszközeit már hosszabb idő óta igen lezállított mértékben veszik igénybe s az intézet vezértitkára, *Pranger* udvari tanácsos a főtanács legutolsó ülésén konstataulta, hogy a bank eszközei oly esekély elhelyezésre találnak, mint 1880. óta még soha. Ennek oka a folyton tartó pangás minden kereseti ágban s a tőkék növekvő összegyűlémlése, minek következménye a kamatláb esése. Ez az állapot természetesen nem tarthat örökké s előbb-utóbb bekövetkezik az élénkebb mozgás a gazdasági téren. Talán a *délafrikai béke* lökést ad új tevékenységre, de az is lehet, hogy alapos változás majd csak akkor lesz, ha tiszta képet nyerünk a monarchia két állama gazdasági viszonyának alakulásáról egymással és a külfölddel szemben. A helyzetnek e pillanatban nem megnyugtató képe azonban egy világos pontot mutat fel, mely barsátságos fényt vet a jövőre. Az osztrák-magyar bank helyzete a valutarendezés folytán oly kitűnő, hogy a bank a helyzet jobbrafordultával a legmesszebbmenő igényeknek képes lesz eleget tenni; továbbá a *disagio* bajaival jövőre nem kell bajlódni. A jegybank vezetése oly kezekben is van, melyek különböző helyzetekben rendkívül ügyeseknek bizonyultak s melyekről a magyar érdekek károsítását vagy mellőzését fel sem lehet tenni.

* **Künn az erdőn.** Édes, kábitó illat tölti be a Nagyerdőt. Kinyílt az ákác fürtös virága, megtöltve az erdőt kívánatosan andalító illatával. Virulás, élet, elevenség mindenütt. Az ezerféle növényzet balzsamossá teszi a levegőt. Mintha új vér pezsdült volna meg a föld ereiben: madárkák nyájas csevegése, sárgarigó fütyje, fülemüle panaszos éneke zendül meg a zöldelő lombkoronákon s az új mezbe öltözött bokrokon. Tavasz virágai, bájos arcu lányok színes toaletten sétálnak fel s alá a sétatereken. A Vigadóban megvidító zene szól. Olyan esalogatón hívja a kifáradt sétáló közönséget egy pohár sörre, melyet a Vigadó kertjében jóízűen fogyaszthat el! Menynyi boldogságot nyújt egy ily nyárelő! Pompáját, összes gazdagságát kitarja az áldott anyaföld, mint a hiu anya — leánya hozományát. A tanuló gyermekek ellepik a zöld pázsitot s játszi kedvteléssel dobálják a labdajokat egymásnak. És mindenütt, a boldogság ragyogó napja fénylik, mindenütt a vidám kedv pajzánkodik. Boldog nyárelő! Ragyogó fényednél eszébe sem jut a mulató emberiségnek, hogy a fényt árny követi s a virulást, a pompát a dér fagyasztó ereje hervasztja el!...

* **A vidéki városok ellen.** (!) Nehány vidéki ujságban oly hír jelent meg, mintha azok a fővárosi pénzüzetek, melyek a *községi kölcsönüzlettel* foglalkoznak, *kartelt* kötöttek volna, hogy így a kölcsönös versenynek elejét vegyék. Miután az ily kartel számos vidéki város érdekeit érzékenyen sértené, nem sajnáltuk a fáradságot, hogy alaposan utána járjunk a dolognak s módunkban van a leghatározottabban kijelenteni, hogy az *egész hirtől egy szó sem igaz!* Illetékes tényezők a leghatározottabban kijelentették, hogy ily kartelnek még a gondolata is távol van tőlük, mert eltekintve attól, hogy az ily megállapodás végcéljában nem egyez meg a pénzüzeti alapelvekkel, közös működésnek a *községi kölcsönüzlet terén* már azért sem lehet helye, mert itt oly ügyletekről van szó, melyek sok évtizedre terjednek és ily hosszú időre a közönséget nem is lehet stipulálni okos módon. Ezen felül mindegyik pénzüzetnek meg vannak a saját ügyfelei a kérdésbe jövő czimletekre és ez intézeteknek éppenséggel nem lehet tetszésükre, hogy versenyvállalatokkal karöltve járjanak, mert ezzel elmosódnának ama határok, melyek elválasztják egymástól azokat a nagy pénzesportokat, melyekkel pénzüzeteink szövetkeztek. Együttes eljárás *csak kivételesen*, egész különös esetekben fordulhat elő. Így pl. a budapesti új tőzsdépalota építésére felvett *jelzalog-kölcsön*nél, hol nem arról volt szó, hogy minél nagyobb hasznot huzzanak az ügyletből, hanem hogy minél kedvezőbb feltételeket engedjenek, mert a kérdéses intézetek maguk is minél előbb óhajtják e palota felépültét. Az a feltevés tehát, hogy a vidéki városok ellen összeesküvést kovácsoltak, légből kapott s a legcsekélyebb alappal sem bír.

* **Az állami gyermekmenhelyek megnyitása.** Széll Kálmán miniszterelnök széleskörű működésében kiváló, mondhatnók kivételes helyet foglal el az emberbaráti téren való tevékenysége. És valamint mindent, amihez fog, a helyes végénél ragad meg, úgy az állam legdrágább javának, az élő ember anyag-

nak megmentésénél is a kellő helyen fogott munkához, annak a számtalan gyermeknek a megmentésénél, kik elhagyottan állnak a világban, minden védelem nélkül s tönkre mennek, vagy embertársaik terhére s félelmére lesznek, ha gyomként minden nevelés nélkül felnőnek. Az állami gyermekmenhelyekről szóló törvényről tulás nélkül elmondhatjuk, hogy mértődmutató állami fejlődésünkben. Nemesak általános szempontok szólnak e mellett, hanem az állami tekintély szilárdítására, az összességhez való ragaszkodás felkeltésére és erősítésére való tekintet is, mert mi sem képes inkább előmozdítani az állampolgárság tudatát még a legdaczosabb elemeknél is, mint annak megismerése, hogy az állam nemesak követel, hanem segíteni is kész és erős kézzel beavatkozik, hol a közérdek kívánja, tekintet nélkül a nemzetségre és felekezetre. Az állami gyermekmenhelyek *Budapest*en kívül *Kassa, Szombathely, Békés-Gyula, Arad, Temesvár, Szeged, Rima-Szombat, Nagy-Szöllős, Munkács, Szabadka* és *Nagyvárad* városokban kezdtek meg működésüket s bizonynyal teljesíteni fogják magasztos hivatásukat, melyet nemes alkotjuk tűzött eléjük.

* **Egy becsületes megalálóhoz.** Tegnapelőtt a Péterfián elvesztett egy ismert *debreczeni* uriember 140 koronát. Egy kis leányka vette föl a pénzt két jogász szemelátára. akik egy ép ott haladó urat kérdeztek meg: nem-e ő vesztette el? A kérdezett meglepetést szinlelve zsebéhez kapott s a pénzt tévedésből magáénak mondván, átvette egy pár köszönő szót rebegve. A károsult megtette a följelentést a rendőrségen, hol a szemtanuk leírása alapján a becsületes megaláló ellen kiadták a letartóztatási és előállítási végzést. Így hát érdekében áll, ha mielőtt ez megtörténik valami módon eljuttatja a más pénzt a bünygyi osztályhoz. Egy becsületes megalálóhoz egyébként nem is lenne méltatlan dolog az ügy illetén befejezése.

* **Gyülesező ácssegédek.** A munkahiány s az ezt követő nyomor sajnálatosan felütötte fejét az utóbbi időben városunkban. Erzik ezt az ácssegédek is, kik közül igen sok van munkátlanul. Hogy helyzetük javítása érdekében valami segítőmódról gondoskodjanak, ma délelőtt tíz órakor a Margit-fürdő disztermében *Tokaji* István és társai felhívására gyüleést tartanak, melyre meg is kapták a polgármester engedelmét. A szakgyűlés kifejti a munkátlanság okát s módozatokról fog gondoskodni az ácssegédek helyzetének javítása érdekében.

* **A javíthatlan familla.** A *Lakatos* nevezetű cigányhad összes hozzátartozóival együtt egyike *Debreczen* város ismeretes zsebmetszőinek. Ritkán telik el hét, hogy a jeles banda valamelyik tagja a rendőrség javítóintézetében ne ülne. Tegnap a zsbivásártéren fogott el közülök hármat *Dobos* rendőrbiztos, épen mikor egy aranygyűrűt árusítottak. A rendőrbiztos letartóztatta őket s bekísérte a bünygyi-osztályhoz, hol további intézkedésig becsukták őket.

* **Születendő gyermekek bejelentése.** A polgármester intézkedése szerint a születendő csecsemő-gyermekek, illetve a születési esetek bejelentése a házassági

levél felmutatásával a szülék által teendő meg a rendőrségi bejelentőhivatalnál. E figyelmeztetést a rendőrkapitányság azzal teszi közé, hogy a bejelentések elmulasztása kihágást képezvén, büntetést von maga után.

* **Megvadult tehén.** Nagy ribiliót okozott tegnap délben a piacon egy megvadult tehén. Egy suhanecz vezette a jámbor kérődzőt s mikor a piacra érkezett vele, a nehezen lélegző kisvonat től megijedt a tehén s elszabadult a fiutól. Mintha csak versenyparipává változott volna, úgy futott végig a piacon, halálra rémitve a járókelőket. A suhanecz botjával futott utána s ütötte, a hol érte a szegény jószágot, melynek sikeres megfélemezésére vitéz rendőreink is kardot rántva vonultak ki. A sok ütés azért térítette a megvadult jószágot és azután csendesen ballagott tovább a közegeten.

* **Az ipartestület volt jegyzője meghalt.** Balázs-falváról jelentik lapunknak, hogy Dr. Botz Elek, ottani jeles, fiatal ügyvéd, a debreczeni ipartestület volt jegyzője meghalt. A rokonszenves fiatal ügyvédnek sok barátja és ismerőse van Debreczenben. akik valamennyien mély részvétellel értesültek Botz dr. haláláról.

* **Kereskedők adója.** Tegnap végezték adóarányosítási munkálatukat *Debreczen* iparosai, e hó 10-én, kedden pedig a kereskedők kezdik el az önadóztatás czél-szerű kivitelét. A „Kereskedő Társulat“ névre szóló meghívásokat küldött a kereskedőknek, kiknek jól felfogott érdeklükben lelkesedéssel kell támogatniok a nemes törekvést.

* **Kalandszomjas fiakkeres.** Bérkoesinak is nevezhetnők úgy magyarán, de nem érdemli meg e magyarítást *Kiss* István fiakkeres, aki egyfogatuján szokta beszállítgatni a vasuton érkező idegenek földi porhüvelyét a városba. Vad magyar és felette kalandszomjas férfiú ez a *Kiss* István. Fumigál ő mindenféle szabályrendeletet s ha egyszer felönt a garatra, úgy hajszolja lovát, mintha a végítélet elől akarna menekülni. — A jeles férfiú tegnap is erősen be volt csodálkozva s mikor a vasutól visszafelé hajtott, oly örült vágatást rögtönzött, hogy egy arra haladó ismeretes kerékpárost csaknem elgázolt. *Bardocz* rendőrbiztos épen ott volt a jelenetnél s *Rezes* Bálint rendőrrrel meg akarta állíttatni a nyargaló fiakkerest, de biz az tovább hajtott. A rendőrt utána futott, miközben nagy népesödület támadt. Mintegy 2—300 munkásember verődött össze, kik a fiakkeresnek fogták pártját s majdnem elpáholták a rendőrt. *Kiss* Istvánról a rendőrségen kiderült, hogy már ez évben is ötször volt büntetve ilyen kalandokért. Most megissza a levét a saját ostobaszkodásának.

* **Dupla márcziusi bajor sör.** Kitünő és izletes villésreggeli. Dréher koronasör mindég friss esapolás az „Angol királynő“-ben. Pompás kerthelyiség. Ma este *Magyari* testvérek zenekara hangversenyez.

* **Örvendetes jelenség,** hogy reklámmal silány árut nem lehet a forgalomban állandóan megtartani, mert a közönség mai felvilágosodottsága mellett egyedül csak a jó áru érvényesülhet. Erre támaszkodva mint *tősgyökeres magyar gyáros* ajánlom a legújabb francia módszer szerint készített kitünő *Pármai ibolya*

szappant, mely a frissen szedett ibolya gyöngéd, kedves illatával bír s egy újabb módszer szerint hozzáadott bőrtinomitó s üdítő szerrel készítve, oly kiváló mosdó szappan, hogy minden külföldit háttérbe szorít. Rendkívül szelid hatásánál fogva a legérzékenyebb arczbőrűek is nagy sikerrel használják. 1 drb. 80 fill., 3 drb. 2 k. 20 f. Készítője: **Szabó Béla** gyógyszerész, pipere-szappangyáros **Miskolcon** Főraktár: **Debreczenben Kálnai Lipót** urnál. Ugyanott kitűnő gyermek szappanom és más mosdó szappanaim 20fillértől felfelé kaphatók.

x **Nemzetközi hangverseny** lesz ma és holnap a Dréher-sörésarnok nagy nyári kertjében. A hangverseny válogatott műsorral lesz megtartva belépődíj nélkül.

x **Gyógyszerész-gyakornokul** felvétetik egy 6 gymnasiumot végzett fiatal ember a folyó iskolai év közelgő bezárakor. Ajánlatokat elfogad: dr. **Róthschnek V. Emil** gyógyszerész az „Arany egy-szarvu“-hoz Debreczenben, Kossuth-utca.

* **Szép, tiszta, üde arczbőr** a legkönnyebben és legbiztosabban a Földes-féle Margit-Crém használata által érhető el. A közkedvelt és világhírű Földes-féle törvényesen védett arczenőcs semmi ártalmas anyagot nem tartalmaz; szeplőt, májfoltot, pattanást és az arc mindenemü tisztátlanságát pár nap alatt eltávolítja, a ránczokat, rendőket kisimítja és az arcnak finom, fiatal, rózsaszínű ad. Nagy tégely 2, kicsi 1 korona. Szappan 70 fillér (3-féle színben) 1.20 korona. Kapható a készítőnél: Földes Kelemen gyógyszerésznél Aradon és mindegyik gyógyszerárban.

TANÜGY.

Tanügyi értekezlet. Kiss Áron püspök és **Simonffy Imre** kir. tanácsos polgármester elnökletével kedden délután négy órakor ülésezik a városháza nagytermében az ev. ref. elemi iskoláztatás rendezése ügyében kiküldött bizottság. Az ülésnek több nagyérdékű és fontos tárgya lesz.

Vizsgálatok a r. kath. főgymnáziumban. A r. kath. főgymnáziumban az 1901—902. tanévet bezáró vizsgálatok a következő sorrendben tartatnak meg: Junius 14-én kath. vallástani I—VII. oszt. Junius 15-én gyorsírás III—VII. oszt. Junius 16-án magántanulók írásbeli vizsgálata. Junius 17-én magántanulók szóbeli vizsgálata. Junius 18-án: I. oszt. magyar-latin; V. oszt. mennyiségtan, természetrajz; VII. oszt. mennyiségtan, természettan. Junius 19. II. oszt. magyar-latin; IV. oszt. történelem, természetrajz, számtan, mértan; VI. oszt. magyar-latin. Junius 20-án IV. oszt. számtan, földrajz, mértan, történelem; V. oszt. magyar-latin; VII. oszt. történelem, német, görög. Délután 5 órakor tornavizsgálat I—VII. osztály. Jun. 23-án: I. oszt. földrajz, számtan, mértan, természetrajz; IV. oszt. német, latin, magyar; VI. oszt. görög, német, történelem. Junius 24-én: II. oszt. földrajz, természetrajz, számtan, mértan; III. oszt. magyar, latin, német; V. oszt. német, görög, történelem. Junius 25-én: VI. oszt. mennyiségtan, természetrajz; VII. oszt. magyar, latin.

A debreczeni Svetits-intézetben az 1901—1902-ik tanévet bezáró vizsgálatok a következő sorrendben lesznek: Junius hó 2-től 4-ig bezárólag hittani vizsgálá-

tok. Junius 4-én délután fél 5 órakor tornavizsgálat. Junius 5-én, csütörtökön reggel 8 órakor gyakorlati tanítás a tk. III. osztályában. Junius 7-én, szombaton reggel 8 órakor és délután 3 órakor osztályvizsgálat az I. polg. oszt. Junius 9-én hétfőn reggel 8 órakor és délután 3 órakor osztályvizsgálat a II. polg. oszt. Junius 10-én, kedden reggel 8 órakor és délután 3 órakor osztályvizsgálat a III. polg. oszt. Junius 11-én, szerdán reggel 8 órakor és délután 3 órakor osztályvizsgálat a IV. polg. oszt. Junius 12-én, csütörtökön reggel 8 órakor és délután 3 órakor osztályvizsgálat a tanítónőképző-intézet I. osztályában. Junius 13-án, pénteken, reggel 8 órakor és délután 3 órakor osztályvizsgálat a tanítónőképző-intézet II. o. Junius 14-én, szombaton reggel 8 órakor és délután 3 órakor osztályvizsgálat a tanítónőképző-intézet III. oszt. Junius 23-án, hétfőn és 24. kedden reggel 8 órától szóbeli képesítő vizsgálat. Junius 26-án, csütörtökön délelőtt 9 órakor az I. II. elemi osztály osztályvizsgálata. Junius 26-án, csütörtökön délután 3 órakor a III. és IV. elemi osztály osztályvizsgálata. Junius 27-én és 28-án, pénteken és szombaton reggel 8 órakor magánvizsgálatok. A polgári és a tanítónőképző-intézet növendékeinek kézimunka-, rajz- és festés-kiállítására az intézet három emeleti termében, a továbbképző-tanfolyam növendékeinek kézimunka-kiállítására az intézet nagytermében (földszint, udvari épület) a vizsgálatok ideje alatt megtekinthetők.

MULATSÁG.

Dalok

a Dóczy-juniálisról.

I.

Ingva, ringva, hajladozva
Mosoly ül az ajakán
Szoknyája utána lebben,
Amint egyre sebesebben —
Karja mintha szárnya volna,
Mintha szárnyakkal hatolna:
Tánczol a kis Dóczy-lány.

Tánczot lejtni kecesel, bájjal,
Vizsgáznai is tud talán,
De szeretni, nappal éjjel,
Forró igaz szenvedélyvel
Nem tud a kis Dóczy-lány.

II.

A Dóczy-li... (pardon) ba-bák
Majálist tartanak
Csak az a kár, hogy rövidebb
Az éjjel mint a nap.

Hogy elnézem — miként mulat
A szép leány sereg:
Egyet — ki a Svetitsbe jár —
Szorongva keresek.

— Szbi. —

A Dóczy-intézet juniálisa.

Saját tudósítónktól.

Debreczen, június 7.

A Dóczy Gedeon-féle leánynevelő intézet növendékei tegnap tartották juniálisukat, a mely — mint rendesen — ez évben is egyike volt a nyári mulatságok legsikerültebbjeinek. A szép, szende Dóczy-lányok, akiket legfeljebb csak délen lát az ember, a mikor szép sorjában mennek hazafelé az iskolából, a tegnapi juniálisra a fiatalság és üdeség szimbólumaként járt-kelt, mintegy virágerdőt alkotva a juniusi napsugárban.

Délután a Nagyerdőn mulatott a lányserég, este pedig a Dobos pavillonban volt táncmulatság, miután a növendékek kisebb része nyugalomra tért. A Dobos pavillon ritkán lát olyan pompás és minden tekintetben ragyogó társaságot a falai között, mint tegnap este. A debreczeni ifjuság színe-java összesereglett, hogy a szép Dóczy-babák mulatságán kitegyen magáért. A jogászok, katonatisztek és egyéb jeles foglalkozást űző ifju nemzedék mindent elkövetett, hogy a Dóczy Gedeon iskolájának bájos növendékei a legjobb mulatságot élvezzék, amit csak juniusi szép este nyújthat a 16 éves leányserégnek.

Kivülök természetesen a debreczeni előkelő társaság színe-java jelent meg a mulatságon, mert ami a Dóczy-sták nevében folyik, ott mások is pompás mulatságot találnak. A nyáriasan, lombokkal és virágokkal feldíszített óriási teremben a kora hajnali órákig tartott a tánc Magyar testvérek művészi muzsikája mellett. A tegnapi estét, akik a juniálisra részt vettek, aligha felejtik el hamarjában. Es mindezt a szép, szende Dóczy babáknak köszönhetik.

EGYLETI-ÉLET.

A vadásztársulat közgyűlése. A debreczeni vadásztársulat, mely eddigi kiváló vezetése mellett aránylag rövid idő alatt az ország első ilyenmű társulatává emelkedett, ma délelőtt tíz órakor tartja tisztújító közgyűlését a városház nagytermében. A két elnökjelölt közül **Orosz Sándor** központi főszolgabíró megválasztása a mily bizonyos, ép oly kívánatos is, mert az ellenpárt által ajánlott alapszabály módosítások csak romlását okozhatnák e kitűnő társulatnak, mely hatalmas vadállományával szép jövőre van hivatva.

Kirándulás. A debreczeni Polgári Kerékpár Egyesület ez uton értesíti tagjait, hogy a pálya teljesen készen van, miért is azt a tagok a f. hó 22-iki versenyhez használhatják. — Ma, vasárnap d. u. 2 órakor kirándulás a „Telegdi Sóstó“ fürdőbe, indulás az egyleti helyiségből. — Fridvalszky e. titkár.

TÁVIRATOK.

A keszthelyi családirtó.

Nagykanizsa, junius 7. (Saját tudósítónktól.) Ma folytatta az esküdtsek a tárgyalást **Laskay** ügyében. **Schadl János** gazdasági intézeti tanár azt vallotta, hogy a vádlott kérdezte tőle egy izben: meddig lehet a holttestben felismerni a mérget? **Ruzsik Czelestin** főerdészről egy izben mérget kért, de nem adott neki s mikor **Laskait** feljelentették, de letartóztatva még nem volt — találkozott egyizben **Ruzsikkal** s azt kérdezte: Mit keres **Keszthelyen**, talán azt a tölgyfacsölöpöt, a melyre engem felakasztanak?

Elhalt urinó.

Budapest, június 7. (Saját tudósítónktól.) **Vadnay Károly** kollégánkat a „Budapesti Közlöny“ szer-

kesztőjét ma váratlan csapás érte. Svát-hegyi nyaralójában felesége hirtelen elhunyt.

A vízvezetési direktor lemondott.

Budapest, június 7. (Saját tudósítónktól.) Kajlinger Mihály főmérnök, a vízvezetékek igazgatója a piszkos ivóvíz miatt legutóbb általánossá lett hírlapi támadások következtében beadta lemondását.

Óriási pinczésstrájk.

Milano, június 7. Háromezer pinczér mondta ki ma a sztrájkot. Az összes kávéházak és vendéglők egész nap zárva vannak.

Csanádmegye gyásza.

Budapest, június 7. (Saját tudósítónktól.) Lonovics József, Csanádmegye volt főispánja ma meghalt. Holnap a csanádmegyei Pusztasombegyházára szállítják, hol kedden temetik a családi sírboltba. Régi keletű rákbaja vitte sirba.

Öngyilkos főhadnagy.

Budapest, június 7. (Saját tudósítónktól.) Járty Antal honvédfőhadnagy ma fölbélte magát. Állítólag pénzhány volna az ezred pénztárában.

TÖRVÉNYKEZÉS.

Komjáthy — Szathmáry affér.

Még a télen történt, hogy Komjáthy János színigazgató és Szathmáry Árpád a társulat volt jeles színésze, összekulcsoltak. A vizálynak az volt tulajdonképeni oka, hogy Szathmáry Árpád beteget jelentvén: nem akart megjelenni a Vöröshaju előadásán és lemondta a szerepét, természetesen orvosi bizonyítvány alapján.

Komjáthy János nem akarta elismerni semmiképen azt, hogy Szathmáry beteg, hanem — mint azt egy Szathmáryhoz intézett levélben ki is jelentette — azt hitte, hogy Szathmáry részeg volt és azért nem akarta eljátszani a szerepét. Ebben az említett levélben Komjáthy egyéb becsületsértő kifejezésekkel is illette Szathmáryt, elmondva benne mindent, ami csak diskvalifikálhat színész embert a társai előtt. Többek között olyan kitétel is volt benne, hogy „ripók, kapezásokodó” stb.

Szathmáry első sorban becsületsértési pert akasztott Komjáthy nyakába, amelyet annak idején a járásbíró, majd felebbezés folytán tegnap a debreczeni kir. törvényszék fellebbezési tanácsa tárgyalta.

A kir. járásbíró Komjáthy Jánost többrendbeli becsületsértésért 40 korona pénzbírságra ítélte. Az elítelt direktor megfelebbezte az ítéletet és így került tegnap a kir. törvényszék elé az odiosus ügy. A törvényszék előtt a két fél ügyvédjei jelentek meg csupán Dóczy Emil dr. és Mariska György dr. személyében,

A törvényszék a járásbíró ítéletét helybenhagyta, bár csupán egy rendbeli becsületsértésnek tudta be a levél tartalmát. Dóczy Emil dr. indítványára a törvényszék aztán elrendelte, hogy Komjáthy költségén az ítélet egy helyi lapban közétessék.

§ A jövő heti bűnügyi főtárgyalások.

A jövő heti bűnügyi főtárgyalásokat a következő sorrendben tartják meg. 1902 június hó 9-én hétfőn Borbély Margit ellen — lopásbüntette Farkas Imre ellen — lopás büntette, Király Istvánné ellen — gondatlanságból okozott emberölés vétsége, Nagy Andrásné ellen — lopás büntette, Szabó Károly ellen — súlyos testi sértés büntette, Toromecz Sándor ellen — orgazdaság büntette, Schivari Lajos ellen — lopás büntette, ugyanaznap vádtanács ülés is. Június 10-ikén kedden Kertész Márton ellen — csalárd bukás büntette, Mácsai Károly ellen — súlyos testi sértés büntette, Feldmész Lajos ellen — összűntetés, június hó 11-én szerdán főtárgyalások özv. Daróczy András ellen — gondatlanságból elkövetett hamisítvány miatt, Nagy Mihályné ellen — gondatlanságból okozott emberölés vétsége, Nagy Ágnes ellen lopás büntette; Mezei I. s társa ellen hamisítvány miatt június hó 12-én csütörtökön főtárgyalások: Lente Miklós s társa ellen — személys szabadság megsértése, Szőke Sándor ellen — magánlak sértés büntette, június hó 13-án, pénteken főtárgyalások: Bojesák Vaszil s társa ellen — m. o. hamisítás, Wécsi József ellen — m. o. hamisítás. Sziogyártó Somi Lajos ellen — lopás büntette, ugyanaznap még az I-ső tanács előtt: Csurka Ferencz ellen — lopás büntette, Szücs Ferenczné ellen — s. t. sértés büntette, ugyan akkor ítélet hirdetések, június hó 14-én, szombaton: Felebbezési ügyek nyilvános tárgyalásai.

REGÉNYCSARNOK.

A SZERELEM HATALMA.

Regény.

Írta: Jablonczay Kálmán.

IV.

A szenvedély rabja.

(Folytatás.)

A grófnő ura lett a helyzetnek, de én a hazátlan rabszolga, rabja lettem egy átkozott szenvedélynek, melyet Európában szerelemnek neveznek.

Órúten beleszerettem urnőmbe, parancsolómba, kinek csak egy intésétől függött, hogy fejem a porba goruljon.

Nem gondoltam többé semmire, csupán átkos szenvedélyemre.

Rövid napok alatt lefogytam, összeestem, étvágyam mintha örökre elveszett volna . . .

Szenvedtem szóltanul, végeztem napi kötelelégemet úgy, a hogy birtam.

Néhány hét múlva gazdám azt parancsolá, hogy csomagoljak be a nagy uti bőröndbe annyi holmit, mely legalább 2 hónapra elég legyen.

Valami különös gondolat villant meg agyamban, olyan borzasztó, mely a lelkeket a kárhozatra viszi el.

Gazdám még akkor nap elutazott Afrika felé, hogy megkopott rabszolga állományát új anyagokkal frissítse fel.

A grófnőtől el sem bucsuzott. Én velem üzente neki, hogy üzleti ügyekben gyorsan elkeltt utaznia és két hónap lefolyásán belül ne is várjon reá.

A grófnő egykedvűen vette tudomásul a hirt és egy unalmasat ísítva folytatta érdekes regényének olvasását.

En még mindig ott állottam előtte, vártam további rendelkezést . . .

A mint ott várakozási állásban összetett bokáimat szoritom, észre vettem, hogy asszonyom tekintete gyakran rajtam pihen.

(Folyt. köv.)

NYILT-TÉR.

Dr. Varga Kálmán

ügyvédi irodáját

Debreczenben, Széchenyi-utca 15. sz. alatt megnyitotta.

Sámson községétől egynegyed óra járásra a Tamási pusztán

400 hold (1200 □ ölével)

tagbirtok gazdasági épületekkel eladó.

Értekezhetni:

dr. Megyery Pál ügyvéddel.

Debreczenben, Széchenyi-utca 35 sz. alatt.

A Richter-féle
Liniment. Caps. comp.

Horgony-Pain-Expeller

egy régi kipróbált háziszser, a mely már több mint 33 év óta megbízható bedörzsölésül alkalmaztatik köszvénynél, csúznál és megbűléseknél.

Intés. Silányabb utánzatok miatt bevásárláskor óvatossá legyünk és csakis eredeti üvegeket dobozokban a „Horgony” védjeggyel és a „Richter” czéjegyzéssel fogadjunk el. — 80 f., 1 k. 40 f. és 2 k. árban a legtöbb gyógyszerertárban kapható. Főraktár: Török József gyógyszerésznél Budapesten.

Richter F. Ad. és társa,
csász. és kir. udvari szállítók.
Rudolstadt.

TRENCSEN-TEPLITZ

kénfürdő Felső-Magyarországon.

☞ Kárpátok gyöngye. ☜

Tepla-Trencsen-Teplitz állomástól 20 percznyi távolságra. Magyarország legerősebb kénfürdői 37—42 fok C. természetes melegforrásokkal.

Eredeti iszap

köszvény, csuz, bénulás, neuralgia, ischias stb ellen.

Tükörfürdők, külön hölgyek és külön urak részére. Kényelmesen és diszisen berendezett medenczefürdők, hidegvíz gyógyítás, magas hegyi forrásvízzel, message gyógyítás electromossággal, gyógyító torna, savó- és terrainkúra. Az egészségre és az ember kényelmére való tekintetből minden követelményeknek megfelelő lakások, köztük Teplitz-szálló, Garni forrás-udvar, kastély a Sinaház és a Háromszív-ház, melyek különösen ajánlatok. Jó és olcsó ellátás a „Teplitz” gyógy-szállodában, az „Ausztriában” az elefánt szállodában az orthodox-izraliták számára és más vendéglőben. Májustól—szeptemberig a teljes ellátás 6 koronáért. Ellátás nélkül 3 korona: fürdő (ruhával), szoba (fűtéssel). Naponta hangversenyek, színház és más egyéb mulatságok. Szélmentes hely. Pormentes levegő. Hetezernél több vendég. Társas-kocsi és kettősfogat minden vonatonál. A fürdő egész éven át nyitva. A tulajdonképeni fürdő-árad azonban május 1-től szeptember végéig tart. Képes prospektusokat ingyen küld szét a fürdő-igazgatóság.

A P R Ó H I R D E T E S E K

Minden apró hirdetés, a mely 10 szót tartalmaz, e rovatban husz fillérért lesz közzétéve: Minden további szó közzétételét 4 fillérért eszközöljük. Vidéki tudakozódásokra pontosan válaszolunk, ha a levélbélyeg a válasza beküldetik. Vidékiek az utalvány szelvényére is rávezethetik a hirdetéseket.

A K I
 eladai vagy venni kíván
 butort földet
 hort szőlőt
 üzletet
 házat stb.
 winczellésre
 kulesárnőre
 üzletvezetőre
 könyvelőre
 üzlettársra
 segédre

szobaleányra
 szolgállaóra
 kocsisra
 házmesterre
 háztartásra
 nevelőre
 gazdasszonyra
 szakácsnőre
 stb.-re
 van szüksége
 adja fel hirdetését
 a
 „S Z A B A D S Á G”
 kiadóhivatalánál.

Vaj,
 naponta friss
 kilója 1 frt. 20 kr.-ért
 kapható
DEUTSCH LAJOS
 fűszer kereskedésében
 Piacz-u. 38.
 Modern 6 szoba,
 előszoba, mellék helyi-
 ség azonnal kiadó Szt.
 Anna-utca 48. sz.

Beirónó,
 aki könyvelni is tud,
 kerestetik. Irásbeli
 ajánlatok a vasbutor
 gyárba, Piacz-utca
 83. sz.
Kiadó uri lakás
 a Morgó-utca 25. számú
 házban, külön udvarral
 és kerttel, mely utcai
 udvari szobákból és mel-
 lékhelyiségekből áll.

Hol a jó és olcsó!
 Fazekas Kálmánnál
 Hatvan u. 4 sz. (Koszo-
 rus-ház), hol mindennemű
 földfestékek valamint pil-
 lanat alatt száradó szo-
 bapadló és butor lak-
 kok, firnisz, vékony és
 vastag asztalos enyv 38
 kr. kilója és minden e
 szakmába vágó cikkek
 olcsóbban mint bárhol a
 nagyérdemű közönségre
 delkezésére állanak.

Martinkán
 négy nyilas szálló nagy
 pajtával együtt eladó
 Czim a kiadó hivatalban
Hirdetések
 felvételnek
 a
 kiadóhivatalban
 Csapó-utca 9.

Legdusabb választék.

- A legújabb mosó női ruhaszövetek minden fajából, ugymint:
- 80^m széles selyem **Lyones**, sima, ajouros modern színekben.
 - 80^m „Douches” fulardselyem hatással
 - 80^m vászonszerű divatos, finom szövetek
 - 80^m **Batistok, pikét**, fehér, színes, simán és ajourral
 - 80^m legszebb **perkálok, madopolánok.**
 - 80^m **Zefírek**, 40 fillértől feljebb
 - 80^m remek **tennisszövet**, 40 fillér, **csalány-vászon** 30 fillér.

Turista ingek.

Kardos László
 Kossuth-utca 9. szám.

Divatos női mosó ruha szövetek:

- BATISTOK, ZEPHIREK,
 ÁTTÖRT KELMÉK . . .
 SZINES
 AN G O L V Á S Z N A K
 COSMANOSI
 SZINTARTÓ INDISCH-
 FOULARD, SAVANNAH,
 CHINÉ CSIKOS ÉS
 KOCZKÁS V Á S Z N A K
 Métere 27 kr.
 és 32 krajczár.
 SZERB ÉS CSALÁNY-
 V Á S Z N A K
 15 krajczártól
 22 krajczárig.
 T U R I S T A I N G E K

nagyválasztékban
S Z A B Ó L A J O S F I A I cégneél
 Debreczen, Rózsatér.

Szivattyúk és mérlegek

mindennemű házi és nyil-
 vános czélokra, a mező-
 gazdaság-, építkezés- és
 iparnál.
 Csövek, tömlők, csapok
 stb. stb.
 Szivattyú- és gépgyártási
 betéti társaság
Embermérlegek, mérlegek,
 házi használatra, stb.
W. GARVENS, WIEN, | I. Schwarzenburgstrasse 6.
 | I. Wallfischgasse 14.
 Kapható technikai és gépüzletekben, kútkészítőknél stb.
 Arjegyzék ingyen és bérmentve.

Cséplési czélokra a kazinczi szén felette alkalmas

Kazinczi Kőszénbány R.-T.
BUDAPEST
 V. ker., Nándor-utca 20. sz.

Oh jaj! Köhögés, rekedtség és elnyálgasodás el-
 len gyors és biztos hatásuak
Eljen
Egger mellpasztillái
 az étvágyat nem rontják és kitünő
 izüek.
 Doboz 1 korona és 2 korona.
 Próbadoz 50 fillér.
 Fő- és szétküldési raktár:
„NÁDOR” GYÓGYSZERTÁR
 Budapest. VI., Váci-körút 17.
Egger mellpasztilla
 csakhamar meggyógyított

Megfojt ez az
 átkozott köhögés!

Kapható Debreczenben: Balázs Ödön, Füleky Pál, L. Kovács Nándor, Mi-
 halovits Jenő, Muraközy László, Dr. Rothshnek V. E., Szilez Ferencz, Tóth
 Béla gyógyszer-tárában; Josa és Jona drogériájában.

Dr. SCHLESINGER MIKSA

VIZGYÓGYINTÉZET POZSONY
ÉS SANATORIUM (Cottage)

Gyógyfürdő hegyi fekvésben, pormentes és szélmentes helyen 1000 kilométerrel távol az anyai országától. Szigorúan szabályozott szellőztetésű. Legmodernebb konyhával. Különös előnye, melyben áram. Egész évben át nyitva. Prospektus és felvételkérésre küldi.

AZ IGAZGATÓSÁG

Alkalmassan tudott fel, hogy a szépség elérésére és fenntartására a legkíméletesebb és legbiztonságosabb a **FÜLDES-KRÉM**

MARGIT KRÉM

Ára: 2 kor., az egész 1 kor., szappan 70 fillér, puder 1.20 kor.
 Készítette: FÜLDES KELEMEN gyógyszerész ARADON.
 Kapható minden gyógyszerüzletben.

Tanningene hajfestő szer
 a legkedveltebb és legbiztonságosabb színező, barna és fekete. — Ára 5 korona.

OSAN
 a legjobb és legbiztonságosabb szappan-szer.
 1 üveg ára 2 korona. Ezzel hygien, balzsamozottan 60 fillér. 1

Főszékhely: CZERNY J. ANTON, Bécs, XVIII. Carl. Ludwigstr. 6

PLATSCHEK VILMOS
 elismert legszofidabb
FÉRFI és GYERMEK-ruha áruhaza
 Budapest, IV. Központ Városház.

Parisi kiállítás: arany érem!

FERNOLENDT
 Cipőfénymaz, legjobb fénymaz a világon, a cipőnek gyorsan sötét, fekete fényt ad és a bőrt is tartóssá teszi.
 Alapítatlan 1832. — Gyári raktár: Bécs, I., Schulerstrasse 21. — Mindenütt kapható

SCHWANHÄUSSER irodalmi cikkek

RENDET TARTANAK — IDŐT TAKARITANAK

Képes árjegyzék ingyen és bérmentve.

SCHWANHÄUSSER, BÉCS, I., Johannesgasse 2.

MAGYAR ORVOSI MŰSZERTÁR
 (ORTHOPAEDIAI MŰINTÉZET)

Budapest, VII., Kerepesi-ut 32. (a Rókus-kórházzal szemben.)
 Sárvitók, műlábas, műkezek, baskók, stb. Orvos-sebészeti műszerek, kézszerek, betegápolási cikkek.
 Gummi és hallóanyag készletek.
 Árjegyzék zárt borítékban ingyen.

PFAU FÉLE COGNAC A LEGJOBB!

Várgyógyítás — Hemopatia.
 Feltalálója és egyedüli képviselője:
Dr. KOVÁCS J. egyet. orvost. Budapest, V., Váci-körút 18.

ismertető füzet 1 kor. bérmentve.

Mi helybeliek Budapestben a **NEW-YORK kávéház**-ban (Szász-bet-körút 9-11.) találkozunk.
 Estéknél honvédeknek.

28 ÉV ÓTA!
 AZ ELISMERT LEGJOBB MAGYAR BESZERZÉSI FORRASA

MAUTHNER ÖDÖN
 ANDRÁSSY-ÚT 23. SZ. ÉS ROTTENBILLER-UTCA 33.
 KÉPES ÁRJEGYZÉK INGYEN ÉS BÉRMENTVE.

HOTEL PARIS SZALODA

Szállodás: SIMON PÁL
 BUDAPEST, VI., VÁCZI-KÖRÚT 25.
 100 szoba 1 főtől feljebb kiszolgálással együtt. Párkók, elegáns kávéház, étterem és sörcsarnok a házban. Villamos vasúti megállóhely az összes pályaudvarok felé.

HIRDETÉSEKET • REKLAMOKAT szakértőn, pontosan és legelőszöbben közöltet az összes lapokban az **ALTALANOS TUDÓSÍTÓ** hirdetői osztálya Budapest, VII., Erzsébet-körút 64. Tel. szám: LEOPOLD GYULA, szerkesztő.

BAYER-féle **MAGYAR TURISTA-TAPASZ**
 tyúkszem, bőrkéreg és bőrkeményedés ellen legjobb és legbiztonságosabb szer. — Egy tokos ára 80 fillér. 1 kor. beváltás után bérmentve küldi az egyedüli készítő:
VÖRÖSKERESZT GYÓGYSZERTÁR
 Budapest, VI., Andrásy-ut 84.
 Kapható gyógyszerüzletben és drogueriákban.

The Freshman
 Életrbiztosító társaság
 Magyarországon működik 1865 óta
 Igazgatóság aársulaj saját palotájában Budapest, Terenz Jozsef utca 5/b.

CSÁSZÁRFÜRDŐ
 téli és nyári gyógyhely BUDAPESTEN.

Előrengő hőes hővíz gyógyfürdő, pártus-ésfürdővel, legmodernebb kámp-üdőkkel, pompás évszázadvillával, kő-és kádfürdővel, — 200 helyes lakószobával.
 Prospektus kívánatra ingyen és bérmentve.

SZABADSÁGOKAT ÉRTÉKESÍTŐ VILÁGAT
 BUDAPEST, VII. ERZSÉBET-KÖRÚT 17.
 FELVILÁGOSÍTÁS DIJTALAN

Dr. Kovács **KÉZPASZTA**
 az első feloldatka védjeggyel valódi, 3 nap alatt minden kezét gyógyító és fehérre varázsol.
 Egy üveg 1.20 k. Hozzávaló szappan 1 kor.
 Fő- és székhely: raktár: Dr. KOVÁCS ERNŐ gyógyszerész és illatszertára, Budapest, VI., Gyár-utca 17. szám.

Kárpát **IBOLYA-ILLAT**
 a legdivatosabb és legkedveltebb **PARFUM**. — Ára 4 korona.

Megjelent "TOILETTE TITKOK" kívánatra ingyen és bérmentve.

JENCS-féle **MAGYAR RESTITUTIÓS-FLUID**
 lovak és szarvasmarháknek

Gárdasághán nélkülöb-letlen.

Az állatok szarvasmarhák, lovak, orvosi tevel, meggyalja a lábuk merov bántalását, az intáguást e az u. m. pók-sodást. — Ára 2 korona. Postán 2.00 kor. beküldés után bérmentve küldi.

JENCS VILMOS gyógyszerész BUDAPEST, II., SZÉNA-TÉR 1. SZ.

Az összes létező és bárhol hirdetett gyógyszerek megrendelhetők **ZOLTAN BELA** gyógyszerüzletében Budapest Szabadság-tér és Sétátér-utca sarkán

A legjobb órákat legszofidabb és legdivatosabb ékszereket **RÉSZELETFIZETÉSRE** szigorúan szabott áron osztja Magyarország e nembeu első és legnagyobb üzlete

BRAUSWETTER JÁNOS kronométer-órák SZÉCSEDEN
 Árjegyzék 2000 képpel ingyen és bérmentve.

LE DÉLICE „Le Délice”
 legjobb Vergé cigarettapapír, legkedveltebb Vergé szivarkahüvely.

Egyszer meggyújtva, a cigaretta a nélkül, hogy kialudna, egész végig ég.
 Mindenütt kapható.

Különlegesség gyártmányok **Szivattyúk és Mérlegek**
 minden réle minden czétra
 L. Wallachg. 14. GARYENS W., BÉCS, I. Schwarzenbergstr. 6.
 Árjegyzék ingyen és bérmentve.

AKACIA AKACIA-papír 1 kor., AKACIA-árukör 2 k. **KÖSZMÉNYEZÉSI SZER** kiváló arczszíró készítmények. **REPARATÓR** Kaphatók a gyógyszerüzletben. **REPARATÓR** EREDEI-NÉ. **REPARATÓR** Budapest, Kávin-tér.

SANTAL EGGER
 Legnagyobb oroszok által ajánlott szer a felfutásig bantalmánál. — Feltalálása és készítése a kárpát-területen. — Orosz a legelső, védett „Ugriféj” védjeggyel valódi. Kapható az oroszok minden gyógyszerüzletében. Ára 3 korona. Vidékre 3 kor. 40 fill. előleges beküldés után bérmentve küldi. **NADOR-GYÓGYSZERTÁR**, Budapest, VI., Váci-körút 17.

Nagy választék					
Tennis ingekben	Flanelből	Selyemből	Zephiből	Batistból	Czérnából
Pehely könnyű	Nyári kalapok	Nemez és	Szalmából	Darabja 3—3.60	és 6 korona
Selyemövek	Rövid nyári	Nadrágok	Batistból	Darabja 2 kor.	Czérna keztyük
Férfi és női	Szalma-kalapok	Férfi és női	Keztyük	Harisnyák	Illatszerek
Tourista-ingek	Angol Sapkák	Békés Lajos uri divat-áru üzlete Debreczen — <i>Piacz-utca, Dr. Ujfalussy-ház.</i> —		Esernyők	Napernyők
Férfi és női	Tennis czipők	Foulard	Pique és	Zephir	Nyakkendők
Ujdonságok	Nyakkendők	Harisnyák	Zsebkendők	Botok és	Ingekben
Férfi	Fehérneműek	Mérték	Után is	Készülnek	Háló-ingek
Kocsi-takarók	Plaidek	Kézeltőgombok	Czipők	Gummi kabátok	Kalapos-műhely Piacz-utca 44.